

Engasjerende bok om barns utvikling

Charlotte Lunde, Per Brodal

Lek og læring i et nevroperspektiv: hvordan gode intensjoner kan ødelegge barns lærelyst

Oslo: Universitetsforlaget, 2022

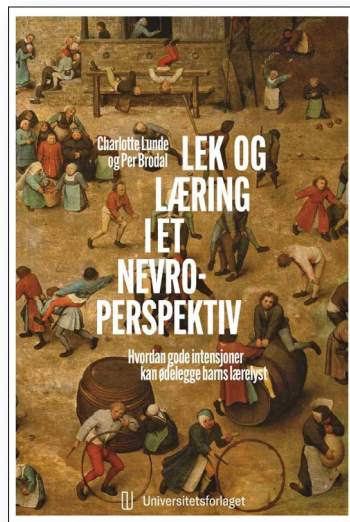
153 s.

ISBN 978-82-15-03584-0

Michael 2023; 20: 91–2.

Lege og journalist Charlotte Lunde og professor emeritus i nevroanatomi Per Brodal har skrevet en engasjerende bok om barns utvikling. Den treffer samfunnsdebatten om tidlig skolestart etter år med pandemi og hjemmeskole-isolasjon for de unge. Hvordan kan det ha seg at det i et av verdens rikeste land – med gratis utdanning fra 6-årsalder – samtidig er en økende trend med psykiske symptomer hos barn og unge? Hvorfor ser vi ingen effekt av 6-årsskolen? Har vi overadministrert barn og unges utvikling? Er kravene vi stiller i skolen i for liten grad tilpasset deres naturlige utviklingsbehov? Hvor er leken blitt av? Er det mulig at 6-årsreformen i sin ytterste konsekvens kan bidra til å skape uhelse?

Synet på barns utvikling er godt redegjort for i oversiktlige kapitler. Betydningen av tidlig samspill, lek, naturlig iboende nysgjerrighet og betydningen av «det mulige rom» for å skape seg selv og verden, blir understreket. Hjernen, læring og lek og biopsykososiale grunnleggende forutsetninger for vekst gir et godt fundament å diskutere ut fra. Selv om forfatterne er tydelige på at de stiller

komplekse spørsmål og ikke sitter med alle svarene, gir boken mange interessante synspunkter på overgangen til 6-årsstart i grunnskolen og hva dette medfører for gutter og jenter. Synet på normalitet og betydningen av å forstå barn om de viser symptomer på å ikke trives, er en god medisin mot å sykeleggjøre naturlige reaksjoner på livet.

Forfatterne gir eksempler fra behandling av psykiske lidelser både i kommunal- og spesialisthelsetjenesten. Sitater fra ungdom viser at det å få en diagnose for manglende konsentrasjon, motivasjon eller livsgnist ikke har vært til hjelp. Barn og unge som har lettere psykiske symptomer, hjelpes sannsynligvis ikke av å få en diagnose. Dette er lett å være enig i. Samtidig framgår betydningen av å få riktig behandling for tilstander som er mer alvorlige.

Spennende blir diskusjonen når det spørres om vi for lett diagnostiserer ungdom med moderate eller alvorlige psykiske lidelser når de kanskje egentlig lider av vanskelige liv eller lærevansker? Hvordan kan ulike sektorer få til et bedre samarbeid? Forfatterne skriver at helsevesenet for barn og unge er et voksent vesen som er overført, men ikke tilpasset barn. Det er vel ikke helt korrekt. I Norge har barnehelsevesenet for psykiske lidelser alltid vært tuftet på et bredt tverrfaglig fundament. Spørsmålet er vel heller om vi har gått oss bort. Boken oppfordrer til å revitalisere grunnmuren. Det er det grunn til å heie på!

Boken et flott utgangspunkt for å delta i diskusjonen vi trenger for å utvikle både skole- og helsevesen for de kommende generasjoner. Det er spennende om den også kunne gi inspirasjon til nye spørsmål – hva trenger egentlig den kommende generasjonen? Hva ville skjedd dersom seksårsreformen var blitt reversert? Hva vil føre til mer lek? Og ville mer lek skapt mer hardføre barn og unge? Vi har alle muligheter til å skape et bærekraftig utdanningsmiljø i Norge. Boken argumenterer for at vi er litt ute av kurs og trenger justering.

Anne-Stine Meltzer
anne-stine.meltzer@stiftelsenpilar.no

Anne-Stine Meltzer er psykologspesialist og direktør ved Pilar: kompetanse-tjenesten for psykisk helse og barnevern.